Lekcja 29: Przy stole – ilości, smaki, oceny

W której: nauczysz się **mówić o jedzeniu**, **smakach**, określać **ile czegoś chcesz**, a przy okazji wyjaśnimy sobie różnicę między **rzeczownikami policzalnymi** i **niepoliczalnymi**.

ILE – HOW MUCH vs HOW MANY

W angielskim **rzeczowniki** dzielimy na dwa rodzaje – policzalne i niepoliczalne:

1) RZECZOWNIKI POLICZALNE (countable nouns)

To rzeczy, które **MOŻESZ POLICZYĆ** po sztuce: jeden, dwa, trzy…
one egg, two eggs – jedno jajko, dwa jajka
one sausage, two sausages – jedna kiełbaska, dwie kiełbaski
one apple, two apples – jedno jabłko, dwa jabłka
one bottle, two bottles – jedna butelka, dwie butelki
Mają formę **liczby pojedynczej** i **liczby mnogiej**.

2) RZECZOWNIKI NIEPOLICZALNE (uncountable nouns)

To rzeczy, których **NIE LICZYMY** po sztuce – głównie ciecze, produkty sypkie, materiały, rzeczowniki abstrakcyjne.
rice – ryż → nie powiemy „~~*two rices*~~” – ~~*„dwa ryże”*~~
sugar – cukier → nie powiemy „~~*two sugars*~~” – ~~*„dwa cukry”*~~
milk – mleko → nie powiemy „~~*two milks*~~” – ~~*„dwa mleka”*~~
water – woda → nie powiemy „~~*two waters*~~” – ~~*„dwie wody”*~~
wood – drewno → nie powiemy „~~*two woods*~~” – ~~*„dwa drewna”*~~

Te słowa nie mają liczby mnogiej. Po polsku też tak mamy: nie liczymy „dwóch ryżów” ani „trzech mlek”, bo to nie ma sensu.

Żeby określić ilość rzeczownika niepoliczalnego, musimy użyć jakiejś **jednostki miary** – gramów, litrów, łyżek, butelek, kromek. Sam ryż nie jest policzalny, ale **gramy** czy **kilogramy** już tak.

a kilo of rice – kilo ryżu /ə ˈkiːləʊ əv raɪs/
a litre of milk – litr mleka /ə ˈliːtə əv mɪlk/
a spoon of sugar – łyżka cukru /ə spuːn əv ˈʃʊgə/
a glass of water – szklanka wody /ə glɑːs əv ˈwɔːtə/

Dlatego w angielskim mamy **dwa pytania** o liczbę i ilość:

how many – ile /haʊ ˈmeni/ *dosł. jak wiele (policzalnych rzeczy)*

How many apples? – Ile jabłek? /haʊ ˈmeni ˈæpəlz/
How many bottles? – Ile butelek? /haʊ ˈmeni ˈbɒtəlz/

how much – ile (do rzeczy NIEPOLICZALNYCH) /haʊ mʌtʃ/ *dosł. jak dużo (niepoliczalnych rzeczy)*

How much milk? – Ile mleka? /haʊ mʌtʃ mɪlk/
How much water? – Ile wody? /haʊ mʌtʃ ˈwɔːtə/

UWAGA: money – pieniądze niepoliczalne, bo **nie liczymy ich na sztuki** – nie powiemy „~~*jeden pieniądz, dwa pieniądze, trzy pieniądze*~~”. Do policzenia pieniędzy potrzebujemy **jednostki miary**, którą jest **waluta** – np. 2 złote, 4 euro, 6 dolarów. Dlatego w angielskim pytamy:

How much money? – Ile pieniędzy? /haʊ mʌtʃ ˈmʌni/ *dosł. jak dużo pieniędzy*

*

How many eggs would you like? – Ile jajek byś chciała? /haʊ ˈmeni egz wʊd ju laɪk/
How many sausages would you like? – Ile kiełbasek byś chciał? /haʊ ˈmeni ˈsɒsɪdʒɪz wʊd ju laɪk/

How much rice would you like? – Ile ryżu byś chciała? /haʊ mʌtʃ raɪs wʊd ju laɪk/
How much sugar would you like? – Ile cukru byś chciał? /haʊ mʌtʃ ˈʃʊgə wʊd ju laɪk/

ODPOWIEDZI NA PYTANIE „ILE?”

A) Kilka vs. trochę

a few – kilka /ə fjuː/ (z **policzalnymi**: a few apples, a few eggs)

a little – trochę /ə ˈlɪtl/ (**z niepoliczalnymi**: a little milk, a little sugar)
a bit – trochę, troszkę /ə bɪt/ (potoczna wersja **a little**, z niepoliczalnymi)

UWAGA: a little i **a bit** znaczą praktycznie to samo. Możesz usłyszeć też połączenie **a little bit** – troszeszkę, ciut.

*

Give me a few of these! – Daj mi kilka (z) tych! /gɪv miː ə fjuː əv ðiːz/
Give me a few of these, please. – Daj mi kilka (z) tych, (proszę). /gɪv miː ə fjuː əv ðiːz pliːz/

Could I have a little of that? – Czy mógłbym dostać trochę tego? /kʊd aɪ hæv ə ˈlɪtl əv ðæt/ *dosł. „Czy mógłbym mieć?”*
Could I have a little of that, please? – Czy mógłbym dostać trochę tego, (proszę)? /kʊd aɪ hæv ə ˈlɪtl əv ðæt pliːz/

Just a bit, please. – Tylko troszkę, (proszę). /dʒʌst ə bɪt pliːz/
Just a little, please. – Tylko trochę, (proszę). /dʒʌst ə ˈlɪtl pliːz/
Just a little bit, please. – Tylko troszeczkę, (proszę). /dʒʌst ə ˈlɪtl bɪt pliːz/

B) ODPOWIEDZI KONKRETNE (liczba lub porcja)

Just one, please. – Tylko jedną, proszę. /dʒʌst wʌn pliːz/
Two spoons, please. – Dwie łyżki, proszę. /tuː spuːnz pliːz/
half – pół /hɑːf/
Half, please. – Połowę, proszę. /hɑːf pliːz/
A small portion, please. – Małą porcję, proszę. /ə smɔːl ˈpɒːʃn pliːz/

C) ODMOWA

Jeśli w ogóle czegoś nie chcemy, na pytanie **how much / how many** możemy odpowiedzieć:
none – wcale, ani trochę, żadnego /nʌn/

How much sugar do you take in your coffee? – Ile cukru bierzesz do kawy? / haʊ mʌtʃ ˈʃʊgə du ju teɪk ɪn jɔː ˈkɒfi/
None, thanks. – Wcale, dzięki. /nʌn θæŋks/

How much milk would you like? – Ile mleka byś chciał? /haʊ mʌtʃ mɪlk wʊd ju laɪk/
None, thanks. – Wcale, dzięki. /nʌn θæŋks/

How many olives would you like? – Ile oliwek byś chciała? /haʊ ˈmeni ˈɒlɪvz wʊd ju laɪk/
None, thanks. – Wcale, dzięki. /nʌn θæŋks/

How many sausages would you like? – Ile kiełbasek byś chciał? /haʊ ˈmeni ˈsɒsɪdʒɪz wʊd ju laɪk/
None, thanks. – Wcale, dzięki. /nʌn θæŋks/

NO + JEDZENIE – JAK POWIEDZIEĆ „BEZ CZEGOŚ”

Dosłownie “***bez***” to “***without***”.

Go without me. – Idź beze mnie. /gəʊ wɪˈðaʊt miː/
I feel lonely without you. – Czuję się samotny bez ciebie. /aɪ fiːl ˈləʊnli wɪ ˈðaʊt juː/

W kontekście jedzenia, gdy nie chcemy czegoś na talerzu (np. chcemy jedzenie bez soli, bez cukru itd.), częściej niż **without** używa się słówka “***no***” (*dosł. żaden, żadna*).
No + nazwa produktu, please.

No salt, please. – Bez soli, proszę. /nəʊ sɒːlt pliːz/ *(dosł. Żadnej soli, proszę)*
No onions, please. – Bez cebuli, proszę. /nəʊ ˈʌnjənz pliːz/ *(dosł. Żadnych cebul, proszę)*
No cheese, please. – Bez sera, proszę. /nəʊ tʃiːz pliːz/ *(dosł. Żadnego sera, proszę)*
No ice, please. – Bez lodu, proszę. /nəʊ aɪs pliːz/
No pepper, please. – Bez pieprzu, proszę. /nəʊ ˈpepə pliːz/
No mayo, please. – Bez majonezu, proszę. /nəʊ ˈmeɪəʊ pliːz/
No sauce, please. – Bez sosu, proszę. /nəʊ sɒːs pliːz/

WIĘCEJ / MNIEJ / WYSTARCZY / ZA DUŻO

more – więcej /mɒː/
a little more – trochę więcej
Can I have a little more? – Czy mogę dostać trochę więcej? /kæn aɪ hæv ə ˈlɪtl mɒː/

some more – dokładka /sʌm mɒː/ *dosł. trochę więcej*
Can I have some more? – Czy mogę dostać dokładkę? /kæn aɪ hæv sʌm mɒː/

UWAGA: a little more vs **some more** – różnica subtelna, ale ważna:

• **a little more** = **trochę** więcej (precyzyjnie, niewiele) → grzeczna prośba o dołożenie nieco więcej czegoś do talerza (np. trochę więcej sosu, ziemniaków)

• **some more** = **jeszcze trochę / dokładkę** (neutralnie, bez precyzji) → najczęstsza, codzienna prośba o dokładkę (jeszcze jedną porcję dania)

*

less – mniej /les/
A bit less, please. – Trochę mniej, proszę. /ə bɪt les pliːz/
A little less, please. – Trochę mniej, proszę. /ə ˈlɪtl les pliːz/

*

enough – wystarczająco /ɪˈnʌf/
That's enough. – (To) wystarczy. /ðæts ɪˈnʌf/ *dosł. „To jest wystarczająco."*

*

too much – za dużo /tuː mʌtʃ/
It's too much. – To za dużo. /ɪts tuː mʌtʃ/

SMAKI

dry – wytrawne /draɪ/
semi-dry / medium dry – półwytrawne /ˌsemiˈdraɪ/
sweet – słodkie /swiːt/
This wine is dry / semi-dry / medium dry / sweet. – To wino jest wytrawne / półwytrawne / półwytrawne / słodkie. /ðɪs waɪn ɪz draɪ / ˌsemiˈdraɪ / ˈmiːdiəm draɪ / swiːt/

UWAGA: **dry** dosłownie znaczy **„suche”** – dlatego po angielsku „**suchy ręcznik**” to **a dry towel**. Ale przy winie i napojach **dry** = „**wytrawne**”.

*

sweet – słodkie
This cake is too sweet. – To ciasto jest za słodkie. /ðɪs keɪk ɪz tuː swiːt/

sour – kwaśne /ˈsaʊə/
The lemon is sour. – Cytryna jest kwaśna. /ðə ˈlemən ɪz ˈsaʊə/

bitter – gorzka /ˈbɪtə/
Dark chocolate is bitter. – Ciemna czekolada jest gorzka. /dɑːk ˈtʃɒklət ɪz ˈbɪtə/
dark chocolate – ciemna czekolada (= czekolada gorzka)

salty – słona /ˈsɒːlti/
This soup is too salty. – Ta zupa jest za słona. /ðɪs suːp ɪz tuː ˈsɒːlti/

*

hot – ostry / pikantny /hɒt/
mild – łagodny /maɪld/

Is this sauce hot? – Czy ten sos jest ostry? /ɪz ðɪs sɒːs ɪz hɒt/
No, it's mild. – Nie, on jest łagodny. /nəʊ ɪts maɪld/

spicy – pikantny, mocno przyprawiony /ˈspaɪsi/
I can't eat spicy food. – Nie mogę jeść pikantnego jedzenia. /aɪ kɑːnt iːt ˈspaɪsi fuːd/

HOT vs SPICY – jaka jest różnica?

• **hot** = piecze, pali język (chili, papryczka)

• **spicy** = mocno przyprawione, od **spices - przyprawy**

The chilli sauce is hot. – Sos chili jest ostry (pali język). /ðə ˈtʃɪli sɒːs ɪz hɒt/
This curry is hot. – To curry jest ostre. /ðɪs ˈkʌri ɪz hɒt/

Indian food is spicy. – Indyjskie jedzenie jest pikantne. (= jest pełne przypraw) /ˈɪndiən fuːd ɪz ˈspaɪsi/
This dish is too spicy for me. – To danie jest dla mnie za pikantne. /ðɪs dɪʃ ɪz tuː ˈspaɪsi fə miː/

Najprostsza zasada:
• **hot** = piecze, pali język (chili, papryczka)
• **spicy** = mocno przyprawione, od **spices** (curry, kuchnia indyjska)

TEKSTURA, ZAPACH, OCENA OGÓLNA

A) TEKSTURA

tough – twarda / trudna do pogryzienia / łykowata /tʌf/
tender – delikatna / miękka / krucha /ˈtendə/
This beef is tough. – Ta wołowina jest twarda. /ðɪs biːf ɪz tʌf/
This lamb is tender. – Ta jagnięcina jest delikatna. /ðɪs læm ɪz ˈtendə/

UWAGA WYMOWA: lamb wymawiamy /læm/ – **„b" jest nieme**. Tak samo w **thumb** /θʌm/ (kciuk), **comb** /kəʊm/ (grzebień), **climb** /klaɪm/ (wspinać się).

B) ŚWIEŻOŚĆ / ZAPACH

to smell – pachnieć /tə smel/
It smells delicious. – To pachnie pysznie / obłędnie
This fish smells off. – Ta ryba pachnie nieświeżo. /ðɪs fɪʃ smelz ɒf/

UWAGA: smells off to **delikatny sposób** powiedzenia, że coś jest zepsute. Anglik powie też np. **The milk smells off** – mleko pachnie nieświeżo.

to stink – śmierdzieć /tə stɪŋk/
It stinks! – Śmierdzi! /ɪt stɪŋks/

UWAGA: smells off vs **stinks** – gradacja:
• **smells off** = pachnie nieświeżo (delikatnie, dyplomatycznie)
• **stinks** = śmierdzi (mocno, bez owijania w bawełnę)

C) OCENA OGÓLNA

1. **It stinks!** – Śmierdzi! /ɪt stɪŋks/ (najgorsze)
2. **It's awful.** – Okropne. /ɪts ˈɔːfl/
3. **It's OK.** – Jest w porządku. /ɪts əʊˈkeɪ/
4. **Not bad.** – Niezłe. /nɒt bæd/
5. **It tastes great!** – Smakuje świetnie! /ɪt teɪsts greɪt/
6. **It's delicious!** – Jest pyszne! /ɪts dɪˈlɪʃəs/

PODSUMOWANIE

HOW MANY + policzalne (eggs, sausages, slices, apples)
HOW MUCH + niepoliczalne (rice, sugar, milk, water, money)

A FEW + policzalne
A LITTLE / **A BIT** + niepoliczalne

Skala ilości
Wcale – **None, thanks.**
Tylko troszkę – **Just a bit, please.**
Kilka – **A few of these.**
Mała porcja – **A small portion.**
Pół – **Half.**
Wystarczy – **That's enough.**
Trochę więcej – **A little more.**

Dokładka – **Some more**.
Za dużo – **It's too much**.

Smaki

- **sweet** – słodkie
- **sour** – kwaśne
- **bitter** – gorzkie
- **salty** – słone
- **spicy** – mocno przyprawione
- **hot** – pikantne / ostre
- **mild** – łagodne
- **dry** – wytrawne (przy napojach)

Tekstura

- **tough** – twarde / łykowate
- **tender** – delikatne / miękkie

BRAWO TY 🥳🚀🙌